

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
גלעד קריב
קארין אלהרר
קטי קטרין שטרית
יואב סגלוביץ'
רם בן ברק
עידן רול

פ/25/4159

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – הארכת תקופת הזכאות למענק עבודה מועדפת בחקלאות ובבנייה) (הוראת שעה), התשפ"ד–2024

- תיקון סעיף 174 – 1. בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה ועד יום כ"א בטבת התשפ"ז (31 בדצמבר 2026) (להלן – תקופת הוראת השעה), יקראו את חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995¹ (להלן – החוק העיקרי), כך שבסעיף 174 –
- (1) בסעיף קטן (ב), אחרי "קבע" יבוא "ולעניין עבודה מועדפת כאמור בחלק (ב) או (ד) ללוח ח' – חמש שנים מהיום האמור" ובמקום "במניין השנתיים" יבוא "במניין השנים";
- (2) בסעיף קטן (ד), אחרי "שנתיים" יבוא "או של חמש שנים, לפי העניין".
- תחולה 2. הוראות חוק זה יחולו על מי שהחל בעבודה מועדפת כאמור בסעיף 174(ב) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה בתקופת הוראת השעה.

דברי הסבר

הצעת חוק זו נועדה להעניק סיוע לחקלאות הישראלית ולענף הבנייה הישראלי, באמצעות הרחבת העידוד להשתלבות עובדים ישראלים, בשני ענפי מפתח אלו, על ידי הרחבת השימוש במנגנון הקיים של מענקי עבודה מועדפת.

חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, קובע כי חייל משוחרר משירות צבאי, כמו מתנדב בשירות לאומי או בהתנדבות קהילתית או משרת בשירות לאומי-אזרחי, יוכל, בטווח זמן של שנתיים מיום שחרורו משירות סדיר, לקבל מענק כספי בגין עבודה של ששה חודשים בענף או בתחום

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

שהוגדרו כ"עבודה מועדפת". רשימת הענפים והתחומים מפורטת בלוח ח' לחוק והיא כוללת עבודה בלתי מקצועית שאינה פקידותית באתרי גידול ובתי אריזה ועבודה שאינה פקידותית באתר בניה. נכון לשנת 2023 עומד מענק העבודה המועדפת על סך 10,481 שקלים חדשים.

בהצעת החוק מוצע להאריך את טווח הזמן בו יכול החייל המשוחרר, או מי שהיה מתנדב או משרת כאמור, לעבוד בענף החקלאות ובענף הבנייה ולזכות בגין עבודה זו למענק, לתקופה של חמש שנים מתום השירות. הצעת החוק מנוסחת כהוראת שעה לשלוש שנים, על מנת לבחון את יעילותה. בהקשר זה יצוין כי על פי נתוני המוסד לביטוח לאומי, בשנים האחרונות עומד המספר הממוצע של מבקשי המענק בתחום החקלאות על כ-1,200 עובדים בשנה, ובתחום הבנייה על כ-1,000 עובדים.

הצעת החוק מוגשת על רקע מלחמת "חרבות ברזל" והשפעתה הדרמטית על ענף החקלאות ועל ענף הבנייה. בעקבות האירועים הקשים ביישובי עוטף עזה והמלחמה מורגש מחסור עמוק בעובדים בשני הענפים, הן בשל ההגבלות על העסקת עובדים פלסטינים והן בשל חזרתם של מהגרי עבודה באשרה וברישיון ישיבה לארצותיהם. עידודם של אזרחים ישראלים צעירים להשתלב בענפים אלו לתקופה משמעותית היא אינטרס לאומי ראשון במעלה, ויש בו כדי להבטיח את חוסנה של החברה הישראלית בכללה, ושיקומם של היישובים החקלאיים בקווי העימות בדרום הארץ ובצפונה.

אישורה של הצעת החוק בעיצומה של המלחמה יעביר מסר חשוב לדור הצעיר של החברה הישראלית שמתגלה בימים אלו כדור רב עוצמה, נחישות ומסירות, ויתמרץ אלפי צעירים וצעירות שסיימו את שירותם להירתם לטובת חיזוק החקלאות הישראלית ובניין הארץ.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בטבת התשפ"ד (01.01.2024)